

Lärarhandledning

Filmen Friktion av Rowann Pol (07.25 minuter)

Filmen Friktion handlar om unga på gymnasiet som utforskar gränserna för samtycke. Samtycke kan vara svårt, men är viktigt i alla relationer. I filmen ser vi trovärdiga situationer och personer som visar hur förväntningar, hur vi pratar med varandra och hur vi förstår varandra kan påverka vad som händer. Friktion väcker frågor, utmanar normer och öppnar för samtal om vad samtycke egentligen innebär.

Syfte med filmen

- Fundera över normer och förväntningar på sex
- Diskutera samtycke, kommunikation och gränser
- Förstå vad som påverkar vår bild av sex

Upplägg för lektion i klassrummet

Film är ett bra verktyg. Film hjälper oss att förstå andra och gör det lättare att börja prata tillsammans. Det här materialet fungerar bäst om ni använder det direkt efter att ni sett filmen.

Alla människor har egna erfarenheter. Det vi har varit med om kan väcka känslor. Därför är det viktigt att filmvisning och samtal hänger ihop.

Se gärna filmen innan du visar den i klassrummet.

Tänk på att elever kan reagera olika och att känsliga frågor kan komma upp. Ta gärna hjälp av elevhälsan, som har kunskap om psykisk hälsa.

Förbered eleverna några dagar innan visningen. Elever som vill ska kunna avstå utan att behöva förklara varför. Du som lärare känner din grupp bäst och avgör hur ni lägger upp frågor, grupper och samtal.

Förslag på lektionsupplägg

På nästa sida finns förslag på hur du kan lägga upp en lektion. Du kan använda allt, välja delar eller göra ett eget upplägg som passar din grupp.

Elever har olika erfarenheter av sex och relationer. Därför är frågorna skrivna på ett allmänt sätt, så att ingen ska behöva dela något personligt om de inte vill.

Om du som lärare vill fånga upp fler frågor kan eleverna skriva frågor anonymt på lappar. Du kan sedan läsa upp dem och ta upp dem i klassen.

Steg 1

Börja med att berätta att ni ska prata om normer och förväntningar kring sex, och hur samhället och andra människor ofta tänker om det.

Steg 2 – övning: förväntningar i en sexuell situation

Låt eleverna prata i små grupper om vilka förväntningar som finns kring sex. Målet är att de ska få tänka själva och höra olika perspektiv.

Frågor:

- Vilka förväntningar finns ofta på killar när det gäller sex?
- Vilka förväntningar finns ofta på tjejer?
- Vilka förväntningar finns ofta på ickebinära?
- Var tror ni att de här förväntningarna kommer ifrån? (till exempel porr, kompisar, sociala medier eller film)

Skriv upp rubriker på tavlan:

“Killar förväntas...”

“Tjejer förväntas...”

“Ickebinära förväntas...”

Samla elevernas svar under varje rubrik.

Steg 3 – titta på filmen

Se filmen *Friktion* tillsammans i klassen. Be eleverna tänka på följande frågor under tiden:

- Vilken press eller vilka förväntningar känner killen?
- Vad verkar tjejen känna?
- Finns det något de tror att de “borde” göra?
- Vad är svårt för dem att prata om?

Steg 4 – samtal i små grupper

Låt eleverna prata i små grupper om filmen.

Frågor:

- Vad handlar filmen om?
- Vilka förväntningar hade killen?
- Vilka förväntningar hade tjejen?
- Var kom de förväntningarna ifrån?
- Vad hade kunnat göra situationen lättare för dem?

Steg 5 – diskussion i helklass

Prata tillsammans i hela klassen.

Frågor:

- Är det vanligt att känna press kring sex?
- Varför kan det vara svårt att prata om sex med en partner, både innan och under?
- Hur kan man visa respekt för varandras gränser?
- Vad betyder samtycke?

Alternativ övning: Myt eller fakta

Gå igenom påståenden och låt eleverna diskutera om de stämmer eller inte, till exempel:

- “Alla har sex första gången på gymnasiet.”
- “Killar vill alltid ha sex.”
- “Det är pinsamt att säga att man inte är redo.”
- “Det är pinsamt att ta fram en kondom.”

Steg 6 – avslutning

Låt eleverna skanna en QR-kod och svara anonymt på frågor som du har gjort i förväg, till exempel:

- En sak de har lärt sig
- En fråga de fortfarande funderar på

Efter lektionen

Erbjud möjlighet till enskilt samtal för den som vill. Ta hjälp av skolans elevhälsa om det behövs mer stöd.

Var uppmärksam på hur dina elever mår.

Polisanmälan

Om du får veta att en elev kan ha utsatts för ett brott, kan du hjälpa och stötta eleven att göra en polisanmälan. En anmälan kan vara viktig för att eleven ska få stöd, skydd och sina rättigheter tillgodosedda.

Anmälan till socialtjänsten

Om du misstänker att ett barn far illa måste du anmäla det till socialtjänsten. Det gäller alla elever under 18 år.

Läs mer om samtycke

- [Skolverket – Sexualitet, samtycke och relationer](#)
- [RFSU – Metodbank för undervisning om sex och relationer](#)
- [UMO – Sex och samtycke](#)
- [Åklagarmyndigheten – Sexualbrott](#)
- [Brottsoffermyndigheten – Av fri vilja](#)
- [Region Sörmland – Två sidor av sex \(om samtyckeslagen\)](#)